

V L A A M S   P A R L E M E N T

stuk   **171** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op   21 oktober 2009 (2009-2010)

Gedachtewisseling

over de resultaten van de Europese Ministerraad Milieu
van 25 juni 2009 en de voorbereiding van
de Europese Ministerraad Milieu
van 21 oktober 2009

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heer Lode Ceyskens, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
mevrouw Liesbeth Homans, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de heer Robrecht Bothuyne, de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heer Jan Verfaillie;
de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Katleen Martens, de heer Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Els Robeyns;
de dames Sophie De Wit, Tine Eerlingen;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

INHOUD

1. Verslagmoment over de Europese Ministerraad Milieu van 25 juni 2009.....	4
1.1. Inleidende uiteenzetting.....	4
1.2. Vragen en opmerkingen van de leden	5
2. Toelichting bij de voorbereiding van de Europese ministerraden Milieu.....	6
2.1. Inleidende uiteenzetting.....	6
2.2. Vragen en opmerkingen van de leden	8
3. Voorbereiding van de Europese Ministerraad Milieu van 21 oktober 2009 ...	9
3.1. Inleidende uiteenzetting.....	9
3.2. Vragen en opmerkingen van de leden	10

Op 13 oktober 2009 werd in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed verslag uitgebracht over de Europese Ministerraad Milieu van 25 juni 2009 en werd de voorbereiding van de Europese Ministerraad Milieu van 21 oktober 2009 toegelicht.

1. Verslagmoment over de Europese Ministerraad Milieu van 25 juni 2009

1.1. Inleidende uiteenzetting

Mevrouw *Marjan Decroos*, Vlaamse attaché voor Leefmilieu bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie, geeft toelichting bij de resultaten van de Europese Ministerraad Leefmilieu van 25 juni 2009, de tweede formele raad Leefmilieu onder het Tsjechische voorzitterschap.

In de raad voor Leefmilieu hanteert België een rotatieprincipe: elk half jaar vertegenwoordigt een andere gewestminister België. Onder het Tsjechische voorzitterschap was het de beurt aan de Waalse minister van Leefmilieu Benoit Lutgen. De federale leefmilieuminister kan steeds als assessor voor België optreden in de raden Leefmilieu. In de feiten is het zo dat de gewestminister aanwezig is en het woord voert namens België. De assessor is zelden of nooit aanwezig.

Op de raad van 25 juni 2009 stonden eerst twee mededelingen van de Europese Commissie op de agenda, namelijk een evaluatie halverwege de uitvoering van het biodiversiteitsactieplan van de Europese Unie (EU) en een EU-strategie ten aanzien van invasieve uitheemse soorten. Die mededelingen zijn eind 2008 verschenen en passen in de EU-doelstelling om tegen 2010 het verlies aan biodiversiteit te stoppen. De eerste mededeling gaat na hoever het staat met het bereiken van die doelstelling. De voornaamste conclusie is dat het moeilijk zal zijn die doelstelling tegen 2010 te bereiken.

De raad Leefmilieu heeft conclusies aangenomen over de mededelingen. De belangrijkste paragraaf is dat de raad de Europese Commissie verzoekt om tegen 2010 verder werk te maken van een strategie tegen de invasieve uitheemse soorten.

Een volgend agendapunt was een voorstel voor een richtlijn inzake industriële emissies. Dat voorstel is vorig jaar verschenen, het betreft een herschikkingvoorstel dat een aantal bestaande Europese regelgevingen samenvoegt, herschikt en herziet. De belangrijkste is de IPPC-richtlijn over geïntegreerde preventie (Integrated Pollution Prevention and Control). Eén van de belangrijkste elementen van het voorstel is dat er emissiegrenswaarden komen voor bepaalde sectoren, onder andere de grote stookinstallaties, en dat de referentiedocumenten voor de beste beschikbare technologie (BREF's) worden versterkt zodat ze een ijkpunt voor de vergunningsvoorwaarden kunnen zijn. Die BREF's worden nog te weinig op een eenvormige manier toegepast binnen de EU. De raad heeft daarover gedebatteerd en heeft een politiek akkoord aangenomen. Het Europees Parlement zal daar nu opnieuw over vergaderen om een akkoord in tweede lezing met de raad proberen te bereiken.

Het volgende agendapunt was het voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van een kader voor bodembescherming. Dat voorstel wordt al behandeld sinds 2006. Het is de bedoeling om bepaalde bodembedreigingen op Europees niveau tegen te gaan, onder andere erosie, compactie, verontreiniging. In de raad zijn er veel tegenstanders van het voorstel, de besprekingen verlopen moeizaam. Tot nog toe is er nog geen gekwalificeerde meerderheid voor. Meer dan een voortgangsverslag heeft het Tsjechische voorzitterschap niet bereikt.

De raad hield een strategiebespreking met het oog op de uitwerking van het standpunt van de EU over een brede klimaatovereenkomst voor de periode na 2012. Dit was een voorbereiding op de Klimaatconferentie in Kopenhagen. De gedachtewisseling was maar een eerste gedachtewisseling. De echte voorbereiding voor de conferentie zal plaatsvinden onder Zweeds voorzitterschap.

Het laatste punt was de bespreking van het groenboek over het beheer van bioafval in de Europese Unie. Het groenboek is eind 2008 verschenen en stelt een aantal opties voor over een beter beheer van bioafval in de EU. De Europese Commissie is immers tot de vaststelling gekomen dat een groot deel van het bioafval wordt gestort terwijl er betere oplossingen zijn voor die afvalfractie, bijvoorbeeld composteren. Dat laatste heeft bijvoorbeeld ook positieve gevolgen voor het klimaat en voor de bodem.

De Europese Commissie schuift in het groenboek een aantal opties naar voren die het Europese niveau kan nemen voor het beheer van de afvalfractie. De raad heeft erover conclusies aangenomen. De belangrijkste operationele conclusie is dat de raad aan de Europese Commissie vraagt om tegen 2010 een voorstel te doen, indien nodig of gepast zelfs een voorstel van richtlijn, over het beheer van bioafval in de EU.

1.2. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw *Tinne Rombouts* vraagt hoe de Europese Commissie de invasieve uitheemse soorten wil aanpakken.

Vlaanderen heeft al maatregelen genomen voor de verwerking van bioafval. Is het daarmee op de goede weg? Welke impact zal de nieuwe richtlijn hebben voor het Vlaamse Gewest?

Mevrouw *Marjan Decroos* verwijst naar de raadsconclusies over de invasieve uitheemse soorten. Er bestaat al regelgeving over het onderwerp, maar in de conclusies gaat het onder meer over preventie, vroegtijdige opsporing, toezicht, herstel. De Europese Commissie zal op die vier elementen verder werken. De strategie geeft een goed overzicht van het mogelijke toekomstige Europese kader. Dat wordt pas verwacht tegen 2010.

België heeft zich in de discussies geprofileerd als een lidstaat met veel ervaring in het beheer van bioafval en dan vooral compostering. In de EU wordt er op heel verschillende manieren met die afvalfractie omgegaan. De Europese Commissie maakt momenteel een impactanalyse (impact assessment) om na te gaan wat er mogelijk is gezien die bestaande praktijken. Het is aan Vlaanderen om zijn eigen werkwijzen als goed naar voren te schuiven en erover te waken dat ze niet in het gedrang komt. Maar het is duidelijk dat elke lidstaat graag een zekere mate van zeggenschap over deze aangelegenheid behoudt.

De heer *Bart Martens* vraagt of het groenboek over het beheer van bioafval het ook heeft over het spanningsveld tussen energie- en materiaalrecuperatie. Deze discussie wordt in Vlaanderen gevoerd, zo is er bijvoorbeeld een verbrandingsverbod van plantaardige oliën en vetten.

Zijn er plannen om te komen tot Europese CEN-normen (Comité Européen de Normalisation) voor compost of voor bodemverbeteraars? Het Vlaamse mestbeleid bevat ook een onderdeel waarin mest verwerkt wordt tot bodemverbeteraars bestemd voor de export. Die export wordt aan banden gelegd door nationale of regionale wetgeving van het importland. Werkt men aan Europese normen?

Mevrouw *Marjan Decroos* moet voor gedetailleerde antwoorden naar de experts verwijzen. In het kader van de zogenaamde afvalhiërarchie stelt zich de vraag of het bioafval wordt bestemd voor de toepassing die het meest hoogwaardige eindproduct levert, bijvoorbeeld compost, of ook mag worden verbrand met energierecuperatie. Die kwestie komt zeker aan bod. De vraag is of de EU geneigd zal zijn een keuze te maken of niet. Normen voor compost staan zeker op de Europese agenda.

Op de vraag van mevrouw *Gweny De Vroe* wanneer de Europese richtlijn hierover klaar zal zijn, antwoordt mevrouw *Marjan Decroos* dat de raad de Europese Commissie verzocht heeft om tegen 2010 klaar te zijn met het impact assessment en een voorstel te doen.

2. Toelichting bij de voorbereiding van de Europese ministerraden Milieu

2.1. Inleidende uiteenzetting

De heer *Rik De Baere*, diensthoofd Europees Milieubeleid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, zal de parlementsleden duidelijk maken hoe het Vlaamse Gewest het Europese milieubeleid volgt. Hij benadrukt dat het gaat over intern Europees milieubeleid en niet over de multilaterale processen.

Nationaal kader

Vlaanderen werkt binnen een nationaal kader en moet de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling respecteren. De gewesten zijn bevoegd voor een groot deel van het beleidsdomein leefmilieu. Voor die bevoegdheden kunnen de gewesten ook in het buitenland optreden (in foro externo).

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu (ICL) komt in praktijk weinig of niet tussenbeide bij de opvolging van nieuw Europees beleid, maar wel bij de coördinatie van de praktische toepassing ervan. Een samenwerkingsakkoord van 1994 legt een aantal basisprincipes vast, de coördinatie ervan gebeurt grotendeels door de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken en meer bepaald het directoraat Europa (DGE). Die dienst belegt geregeld politieke coördinatievergaderingen net voor een raad en heeft een ambassade bij de EU, namelijk de Permanente Vertegenwoordiging.

Specifiek voor leefmilieu is er nog een apart samenwerkingsakkoord van 5 april 1995. Op basis daarvan is er een apart orgaan gecreëerd om de coördinatie van internationaal en dus ook Europees milieubeleid te verzekeren, namelijk het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM). Dat comité bevat vertegenwoordigers van de gewesten en de federale overheid en de coördinatie gebeurt door de federale overheidsdienst Leefmilieu. De CCIM heeft een aantal thematische werkgroepen onder meer over water, lucht, bodem, afval, en staat in voor de technische en administratieve voorbereiding van de Belgische positie in EU-dossiers en in multilaterale dossiers.

In 2003 hebben de ministers voor Buitenlandse Zaken beslist om een zesmaandelijkse rotatie in te stellen van de gewestelijke ministers, bevoegd voor leefmilieu, in de Belgische zetel. De federale minister is dan telkens assessor. In 2009 is er een nieuwe afspraak gemaakt zodat de Vlaamse minister vanaf 2010 voor achttien maanden in de Belgische zetel zal zitten en dus in de tweede helft van volgend jaar ook het voorzitterschap van de raad Leefmilieu zal waarnemen.

Voorbereiding Raad

De Europese Commissie bereidt de raad voor door tal van experts te consulteren. Als de Europese Commissie unaniem akkoord gaat over een bepaald voorstel wordt dat overgemaakt aan de raad Leefmilieu. Die bespreekt het voorstel in werkgroepen met vertegenwoordigers van de lidstaten. Op dat moment volgt ook de CCIM het dossier voornamelijk via de zogenaamde pilotennetwerken.

Als het dossier rijp is, wordt het voorgelegd aan de ambassadeurs van de lidstaten in het Coreper, het Comité van de Permanente Vertegenwoordigers. Op Belgisch niveau worden de ministers gebriefd en er wordt een vergadering georganiseerd bij Buitenlandse Zaken, de zogenaamde DGE-vergadering. Op basis van de Belgische positie die daar is vastgelegd, worden de nota's, de briefings en de 'speaking notes' van de minister opgesteld. De minister kan dan met een duidelijk mandaat aan de raad deelnemen.

Vlaamse structuren

Op Vlaams niveau is in 1995 de afdeling Internationaal Milieubeleid (LNE-AIM) opgericht. Vlaanderen heeft sinds 2000 een milieuattaché bij de Permanente Vertegenwoordiging. De Vlaamse milieuentiteiten hebben zitting in het Vlaams Overleg Internationaal

Milieubeleid (VOIM). Om de coherentie tussen de Vlaamse departementen te verzekeren is het Vlaams Interdepartementaal Europa Overleg (VIDEO) opgericht, dat wordt door het Departement internationaal Vlaanderen gecoördineerd. Over bepaalde dossiers is er ook overleg met andere departementen: landbouw, visserij, mobiliteit en openbare werken enzovoort.

Vademecum

De werkafspraken over de Belgische coördinatie zijn voornamelijk tot stand gekomen onder het vorige Belgische voorzitterschap in 2001. De belangrijkste conclusie toen was dat België performante netwerken nodig heeft om individuele dossiers te volgen en dat niet meer op een thematische manier mag doen. De werkafspraken zijn gebundeld in een vademecum en politiek goedgekeurd op de ICL in 2003. Een belangrijk doel is een tijdige identificatie van de relevante dossiers (early warning) en een verdeling van de taken voor de afhandeling ervan.

Lijsten

Daarvoor beschikt het CCIM over een aantal instrumenten. Vooreerst heeft het lijsten, onder meer van de expertgroepen van de Europese Commissie. Het tracht zo vroeg mogelijk informatie van die groepen los te krijgen en eventueel zelfs invloed op de besluitvorming uit te oefenen. Het volgt ook de comitologie-comités. Die comités zijn heel belangrijk omdat ze vrij autonoom een soort uitvoeringsbesluiten op Europese richtlijnen opstellen.

Het CCIM beschikt over een lijst van dossiers die in de Europese raads werkgroep geagendeerd zijn. Het houdt ook de dossiers in de gaten die door andere raadsformaties geagendeerd zijn maar voor leefmilieu belangrijk zijn. Het kan gaan over dossiers in verband met transport, landbouw, energie enzovoort.

Het houdt ook bij welke dossiers er goedgekeurd zijn, welke Europese verplichtingen vastgelegd zijn en tegen wanneer Vlaanderen die juridisch moet omzetten en praktisch uitvoeren. Soms gebeurt dat te laat of slecht. Die inbreukdossiers moeten dan zo snel mogelijk worden weggewerkt.

Piloten, trekkers en experts

De belangrijkste persoon voor de coördinatie is de piloot. Dat is een federaal of gewestelijk ambtenaar, aangeduid door het CCIM, die de centrale coördinatie van één dossier op zich neemt. Hij volgt dat dossier van bij de expertmeetings tot aan het eindpunt, eventueel de publicatie. Hij verzekert de informatiedoorstroming in samenwerking met het secretariaat van de Permanente Vertegenwoordiging.

De piloot consulteert een nationaal expertnetwerk en de belanghebbenden (stakeholders) en werkt op basis daarvan een ontwerp van Belgische positie uit. Hij bundelt alle gegevens in een dossierfiche. Als de positie is goedgekeurd, zal de piloot de meer diplomatieke attachés op de Permanente Vertegenwoordiging inhoudelijk bijstaan, op de raads werkgroepen, de DGE, de Milieuraad enzovoort.

De Vlaamse tegenhanger van de piloot is de Vlaamse trekker. De verantwoordelijke trekker per dossier wordt aangeduid via het VOIM. Hij vormt het eerste Vlaamse aanspreekpunt voor de piloot, als die geen Vlaams ambtenaar is tenminste. De Vlaamse trekker zal een Vlaamse positie uitwerken, in overleg met andere Vlaamse experts, en zal die tijdig voorleggen aan het kabinet van de Vlaamse minister van Leefmilieu. Hij vult daarvoor een basisfiche in. Op basis daarvan komt er een soort van basismandaat op hoofdlijnen tot stand. Daarmee kunnen de Vlaamse spelers aan het werk, lukt dat niet wordt er teruggekoppeld naar het kabinet.

Experts zijn Vlaamse ambtenaren, eventueel ook van buiten het milieudepartement, en kabinetsmedewerkers. Die experts ontvangen alle informatie en kunnen deelnemen aan de uitwerking van de Belgische positie.

Stakeholders

De diverse maatschappelijk betrokken partijen worden zoveel mogelijk geïnformeerd en betrokken bij de totstandkoming van de Belgische positie. Het CCIM-forum behandelt twee keer per jaar, bij het aantreden van een nieuw voorzitterschap, de prestaties onder het vorige voorzitterschap, het overblijvende werk en de prioriteiten van het nieuwe voorzitterschap. Er worden ook hoofdlijnen geschetst van de prioritaire dossiers. De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) doet hetzelfde op Vlaams niveau en werkt daarvoor samen met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA). Dat laatste agentschap is recent opgericht en zorgt voor een betere informatiedoorstroming naar de stakeholders.

Er gebeuren ook consultaties met stakeholders over individuele dossiers, zowel op nationaal als Vlaams niveau. Op nationaal niveau gebeuren die via de piloot en de CCIM-thematische werkgroepen en pilootnetwerken. Er is dan eerst een toelichting van experts, eventueel van de Europese Commissie, en de piloot, daarna kunnen de stakeholders opmerkingen geven. Dergelijk overleg gebeurt ook vaak op Vlaams niveau.

2.2. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Bart Martens*, commissievoorzitter, vraagt wie de Vlaamse trekker is voor de klimaatonderhandelingen in Kopenhagen.

De heer *Rik De Baere* antwoordt dat de Dienst Klimaat van de Vlaamse milieubedrijfsdienst die rol op zich neemt.

Op vraag van de heer *Bart Martens* antwoordt de heer *De Baere* nog dat de Vlaamse trekkers en piloten niet verantwoordelijk zijn voor de omzetting van richtlijnen. De coördinatie van de juridische omzetting en de praktische toepassing gebeurt, indien nodig, via andere CCIM-kanalen. Er was onvoldoende eensgezindheid om ook daarover structurele afspraken te maken met de federale overheid en de andere gewesten in het Vademecum. De facto zal de Vlaamse trekker in grote mate bij de omzetting en de praktische toepassing worden betrokken. Maar soms vereist dat andere vaardigheden, meer juridische expertise bijvoorbeeld, en dan kan wel een andere persoon worden aangeduid.

De heer *Hermes Sanctorum* pleit ervoor om het Belgische standpunt op een Europese ministerraad Milieu op voorhand met de minister te kunnen bespreken. Hij verwijst hiervoor naar het Nederlandse voorbeeld, waar een kamercommissie of zelfs de plenaire vergadering van de Tweede Kamer, het Nederlandse standpunt vooraf bespreekt.

De heer *Bart Martens* sluit zich daarbij aan, ook de vorige commissie Leefmilieu was volgens de commissievoorzitter die mening toegedaan. Het moet mogelijk zijn om een methodologie uit te werken om vooraf over het standpunt van Vlaanderen over EU-dossiers in voorbereiding te kunnen debatteren. Gezien de specifieke Belgische situatie is het moeilijk om te verlangen dat elk regionaal parlement zijn minister mandateert om een bepaald standpunt in te nemen. Een debat moet echter mogelijk zijn: 80 percent van de milieuwetgeving is een omzetting van Europese regels, het heeft weinig zin dat het parlement zich beperkt tot de kennisneming daarvan. Daarom staat ook de voorbereiding van de Europese Raad van 21 oktober 2009 op de agenda.

Ook mevrouw *Tinne Rombouts* verwijst naar de vorige regeerperiode, waarin de commissie getracht heeft een grotere grip te krijgen op de Europese besluitvorming. Ze verwijst naar de goede praktijken in de commissie bevoegd voor landbouw. Die behandelt systematisch de agenda van de Europese landbouwraad op voorhand. Per thema kunnen dan de knelpunten worden aangeraakt. In de voorbije vijf jaar heeft het lid wel geleerd dat Vlaanderen maar een radertje is in het grote netwerk en beperkt weegt op het uiteindelijke resultaat.

3. Voorbereiding van de Europese Ministerraad Milieu van 21 oktober 2009

3.1. Inleidende uiteenzetting

Voorlopige agenda

Mevrouw *Marjan Decroos* licht de voorlopige agenda van de Europese Milieuraad van 21 oktober 2009 toe. Als de agenda definitief wordt, is die te vinden op de website van de raad. Het eerste punt is de aanname van raadsconclusies over de EU-positie voor de Klimaatconferentie in Kopenhagen in december 2009. Het is de laatste raad Leefmilieu voor die conferentie, dus moet de Europese positie voor die belangrijke conferentie worden bepaald.

Een dag voor de raad Leefmilieu vindt de raad Ecofin plaats. Dat is de bijeenkomst van de Europese ministers van Financiën. Ook zij zullen het onderwerp behandelen. De conclusies van beide raden zullen het mandaat vormen van de Europese onderhandelaars in Kopenhagen.

Het volgende punt is de aanname van raadsconclusie over de weg naar een eco-efficiënte economie. Dat onderwerp is door het Zweedse voorzitterschap op de agenda geplaatst van een informele raad die in juli 2009 plaatsvond. Het Zweedse voorzitterschap wil de andere landen aansporen om de crisis aan te grijpen om de Europese economie om te vormen tot een eco-efficiënte economie. Volgend jaar wordt de discussie gevoerd over de opvolger van de Lissabonstrategie voor groei en banen. De Zweden vragen om de eco-efficiëntie daarbij centraal te plaatsen.

In antwoord op een mededeling van de Europese Commissie eind 2008, neemt de raad ook conclusies aan over een Europese strategie voor een betere ontmanteling van schepen. Het gaat over schepen die in derdewereldlanden op een milieuonvriendelijke manier en vaak onder mensonwaardige werkomstandigheden worden ontmanteld. Recent is daar een internationale conventie over afgesproken en de Europese Commissie wil dat de EU sneller werk maakt van de uitvoering van die afspraken.

Een laatste punt is een oriënterend debat over twee voorstellen van richtlijnen die nauw verbonden zijn. Het gaat om de herschikking van twee bestaande richtlijnen, betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en betreffende de beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur.

Klimaat- en energiepakket

De Europese Raad en het Europees Parlement hebben begin 2009 een akkoord in eerste lezing bereikt over het interne klimaat- en energiepakket. Dat pakket is een omzetting van de 20-20-20-doelstellingen, die op de lentetop van 2007 door de staats- en regeringsleiders zijn vastgesteld. Een van de doelstellingen is een 20 percentvermindering van de CO₂-uitstoot van 1990 tegen 2020. Voorts moet het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen 20 percent bedragen tegen 2020.

Van 2007 tot het begin van 2009 is er zeer intensief aan dat Europees pakket gewerkt. Daaruit zijn een aantal heel concrete wetgevende dossiers voortgekomen. De richtlijn over de emissiehandel (ETS-richtlijn) is herzien. De grootste verandering is dat er nu een Europese cap, een Europees plafond, is en dat de nationale plafonds voor de uitstoot van CO₂ afgeschaft zijn. Een tweede wetgevend instrument is de verordening over verdeling van de inspanningen (effort-sharing). In 2007 was er nog sprake van verdeling van de lasten (burden sharing), nu zegt men dat de inspanningen moeten worden verdeeld. Elke Europese lidstaat krijgt daarbij een nationale CO₂-reductiedoelstelling opgelegd voor de sectoren die niet onder de emissiehandelsrichtlijn vallen, zoals het transport en de huishoudens. België heeft onder die verordening een doelstelling van 15 percent reductie.

Een ander element van het pakket is de richtlijn over Carbon Capture and Storage (CCS), dus CO₂-opvang en -opslag. Die technologie zou kunnen bijdragen tot een CO₂-reductie maar er is nog geen regelgevend kader voor. De aangenomen CCS-richtlijn moet hieraan tegemoetkomen. Tot slot is er de richtlijn hernieuwbare energiebronnen die voor het eerst een bindende doelstelling inzake hernieuwbare energie aan de lidstaten oplegt. Dit Europese pakket is een uitgangspunt om in Kopenhagen te onderhandelen over de opvolger van het Kyoto-protocol.

EU-positie voor Klimaatconferentie in Kopenhagen

De bouwstenen van het Bali-actieplan, dat in december 2007 op de VN-Klimaatconferentie werd afgesproken, vormen een complex geheel. Voor gedetailleerde informatie daarover moet mevrouw Decroos verwijzen naar de experts die deze dossiers opvolgen.

Met de gezamenlijke visie wordt bedoeld dat iedereen het eens is over de twee gradendoelstelling, dus maximaal twee graden Celsius stijging van de temperatuur. In Kopenhagen zal het gaan over het terugdringen van de broeikasuitstoot, de zogenaamde 'mitigation'. De ontwikkelde landen hebben al verplichtingen onder het Kyoto-protocol. Ze vragen zich af welke doelstellingen, verplichtingen ze opgelegd zullen krijgen onder de opvolger van het protocol. Wat zullen de inspanningen zijn die gevraagd worden van de ontwikkelingslanden, die momenteel geen verplichte doelstellingen hebben? Andere aspecten zijn de tropische ontbossing, de sectorale aanpak, bijvoorbeeld van de luchtvaartsector en de maritieme sector en de rol en eventuele aanpassing van marktmechanismen.

Een andere bouwsteen van het Bali-actieplan is de aanpassing aan klimaatveranderingen, de zogenaamde 'adaptation'. Ook technologie-overdracht en de financiering van de opvolger van Kyoto vormen agendapunten voor de top in Kopenhagen.

Onder Zweeds voorzitterschap, dus in de tweede helft van 2009, wordt België in de raad Leefmilieu vertegenwoordigd door de Brusselse minister, minister Huytebroeck, assessor is zoals steeds federaal minister Magnette.

3.2. Vragen en opmerkingen van de leden

Inhoud

De heer *Bart Martens*, commissievoorzitter, vraagt aan mevrouw Decroos meer informatie over de agendapunten. Zal Europa in haar klimaatbeleid van een 20 procentreductie naar 30 percent evolueren, nu Japan serieuze reducties voorstelt? Hoe zal de volledige financiering, onder meer van de mitigatie en adaptatie in ontwikkelingslanden, worden geregeld? Hoe zullen de lasten worden verdeeld? Zal rekening worden gehouden met de emissies van de scheep- en de luchtvaart, want die zijn buiten het Kyoto-protocol gehouden?

Mevrouw *Marjan Decroos* beschikt niet over die details, die in andere fora worden besproken. Experts zijn daar voltijds mee bezig. Ze kan wel verwijzen naar de conclusies die de raad op 21 oktober 2009 zal innemen. Die conclusies zouden over al die aspecten uitsluitend moeten geven.

Mevrouw *Tinne Rombouts* vraagt over welke schepen de EU-strategie voor betere ontmanteling gaat? Wat betekent die voor de Belgische vloot?

Mevrouw *Marjan Decroos* verwijst naar de mededeling van de Europese Commissie over dat onderwerp. In principe gaat het over alle schepen die de afvalfase ingaan en worden ontmanteld. De kwestie is prangend daar alle enkelwandige schepen moeten worden vervangen door dubbelwandige schepen. Er zijn internationale afspraken over, maar de Europese Commissie zou op Europees niveau verder willen gaan en stelt bijvoorbeeld voor om ook oorlogsschepen die niet onder de internationale afspraken vallen, op te nemen.

De heer *Bart Martens* informeert naar het doel van de aanpassing van de richtlijn betreffende het gebruik van gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparaten. Is het

de bedoeling de gebromeerde brandvertragers te verbieden? Of wil de Europese Commissie ook andere stoffen verbieden?

Mevrouw *Marjan Decroos* antwoordt dat de richtlijn geen nieuwe beperkingen invoert maar vooral bestemd is om de administratieve lasten te verminderen en de uitvoering te optimaliseren. Bij een herschikkingvoorstel staan niet alle elementen van een richtlijn open voor discussie. Bepaalde paragrafen worden in grijs gemarkeerd en alleen over die paragrafen kan worden gediscuteerd.

De heer *Bart Martens* weet dat de parlementscommissie in de vorige regeerperiode grote voorstander was van de individuele producentenverantwoordelijkheid. Daarbij is het de bedoeling de producenten van elektrische en elektronische apparaten aan te zetten om een individueel recyclagesysteem op poten te zetten. Nu is het zo dat de inspanningen van voorlopers die zorgen voor beter ontmantelbare en recycleerbare apparaten, verdwijnen in de gemiddelde cijfers van erkende afvalbeheersorganismen zoals Recupel in België. Geeft de aanpassing van de richtlijn daar een aanzet toe?

Mevrouw *Marjan Decroos* zal dat nagaan. Ze weet dat er een discussie is om de producent op Europees niveau te definiëren en er een Europese regeling voor uit te werken.

Procedure

De heer *Hermes Sanctorum* is teleurgesteld dat de uiteenzetting over de voorbereiding van de Europese raad Milieu beperkt is tot een opsomming van de agendapunten van de raad. Hij had een diepgaandere discussie verwacht op basis van de Vlaamse standpunten. Zijn kritiek betreft de werkwijze, niet de sprekers.

Mevrouw *Tinne Rombouts* wil best een andere werkwijze bespreken, maar wijst op de beperkingen van het Vlaamse niveau. De discussie wordt in andere fora gevoerd tot daags voor de Europese raden. Ook in de commissie Landbouw wordt enkel een overzicht gegeven van de agendapunten. Om dit verder uit te diepen, moet er een andere werkwijze worden afgesproken en gehanteerd.

De heer *Wilfried Vandaele* stelt dat het uitgangspunt moet zijn dat politieke vragen aan de bevoegde minister worden gesteld.

De heer *Bart Martens*, commissievoorzitter, besluit dat de toekomstige werkwijze verder zal worden bekeken.

De voorzitter,

Bart MARTENS

De verslaggever,

Tinne ROMBOUTS